

mora biti na zahodnoevropski ravni.

Čebelarji! Ob pričetku nove sezone posvetite največjo pozornost higieni pridobivanja čebeljih pridelkov, njihovi kakovosti, še posebej pa sortnosti medu. S skupnimi

močmi bomo lažje prebrodili gospodarsko neugodne čase.

Pospeševalna služba čebelarstva
Boris Slavec

CVETNI PRAH OSMUKANEC

1. PRIDOBIVANJE

Cvetni prah osmukanec pridobivamo s posebno napravo – osmukalnikom. Osmukalnik moramo namestiti tako, da z osmukalno mrežo, ki je glavni del osmukalnika, zagradimo vhod v panj. Tako prisilimo čebele, da se, ko se vračajo s paše, prevlečejo skozi osmukalno mrežo in si na njej osmukajo koške obnožine z nožic. Koški padajo skozi sejalno mrežo v podstavljeni predalček.

V rabi so osmukalniki najrazličnejših izvedb. V tem pogledu je posebno zahteven naš AŽ panj, kajti zaradi raznovrstno izdelanih pročelij in vhodov ni mogoče izdelati tipskega osmukalnika za vse AŽ panje. Boljši v tem pogledu je nakladni panj, pa tudi pri njem so že v rabi različni osmukalniki. Zato bo najbrž trajalo še precej časa, preden bomo dobili res dober, vsestransko uporaben osmukalnik.

Nobeden, tudi najboljši osmukalnik čebelar ne osmuka toliko cvetnega prahu, da bi to škodilo razvoju družine, pa čeprav bi bil nameščen vso sezono. Obstoječe izvedbe osmukalnikov presežejo le 10 do 15 odstotkov obnožine (največ 5 do 8 kg od 40 do 50 kg), vse drugo uspe čebelar pretihotapiti v panj. Pri tem so posebno spretne in previdne starejše nabiralke, ki znajo pretihotapiti skozi osmukalno mrežo tudi največje koške obnožine. Manjših koškov pa si ne osmuka nobena čebela. Tako kot z rednim odvzemanjem obnožinskih satov tudi s pridobivanjem osmukanca spodbujamo čebele k večjim donosom cvetnega prahu. Praksa je pokazala, da imajo panji, v katerih pridelujemo osmukanec, po navadi večje zaloge obnožinske hrane kot drugi. Zato je pri pridelovanju osmukanca odveč strah, da bo to bistveno škodilo razvoju družine oziroma okrnilo druge pridelke.

Zaradi različne kakovosti cvetnega prahu osmukanca, pridobljenega z različnih

obnožinskih paš, je treba že zdaj, še bolj pa v prihodnje pridobivati sortno čim čistejši osmukanec. Ob nekaterih močnejših obnožinskih pašah, kot je pravi kostanj, sortnega osmukanca ne bo težko pridobivati, ker med tako pašo skoraj vse družine nabirajo na enem cvetju. Med močno obnožinsko pašo, ko cveti hkrati po več rastlin, se po navadi dogaja, da nabira ena družina izključno na eni vrsti, druga na drugi, tretja na tretji itd. Tako dobimo v predalčkih več ali manj čisto sorto osmukanca, potrebno ga je le sproti pobirati, ga sortirati in spravljati vsakega posebej v posebno vrečko. Če bi radi pridobili sortni osmukanec z rastline, na kateri sicer čebele ne nabirajo rade, ali če hočemo, da bodo vse družine nabirale na isti rastlinski vrsti (npr. oljni repici), potem moramo čebele usmeriti z dresuro. Zvečer premažemo mrežo oziroma brade osmukalnikov z zmečkanimi cvetovi in listi rastline, na katero hočemo usmeriti čebele, ali pa jim kako drugače vsilimo v panj vonj po njej (pomešamo med krmo, če zvečer krmimo).

Pred novo čebelarsko sezono bi radi napisali nekaj opozoril pridelovalcem cvetnega prahu osmukanca, saj se vse več čebelarjev odloča za nastavitev osmukalnikov.

Pri pridobivanju osmukanca moramo biti posebno previdni, saj je možnost, da vanj prodre vlaga, izredno velika – vlaga pa je pelodov najhujši sovražnik. Nabrani pelod že sam vsebuje do 20 odstotkov vode, če pa se pridružita še rosa ali dež, se bo pelod hitro pokvaril. Vlažni pelod tudi hitro splesni, plesnivost pa je nevarna za človeški organizem in lahko povzroči močne krče v prebavilih. Predalček, v katerem se nabira cvetni prah, naj bo iz lesa in ne iz pločevine, kajti ta se rada orosi in s tem še pospešuje kvarjenje peloda. V osmukalnikih je bolje uporabljati plastične mreže kakor kovinske, ker te rade rjavijo, to pa spet škodi kvaliteti cvetnega prahu.

Zbranega cvetnega prahu ne puščamo predolgo v predalčku, ob bogatih donosih ga pobiramo vsak dan.

Poleg bogate obnožinske paše povečuje donos tudi množina zalege v panju. Tako lahko čebelarji, ki se intenzivno ukvarjajo s pridobivanjem cvetnega prahu, s krmljenjem povečajo množino zalege v panju in s tem izboljšajo pridelek. Koristno je, da čebelarji skrbijo za selekcijo družin, ki rade nabirajo cvetni prah.

Ker si želimo sortno čim bolj čistega osmukanca, predlagamo čebelarjem, naj se posebej pripravijo za pridobivanje kostonjevega cvetnega prahu. Pri tako močni obnožinski paši, kot je kostonjeva, ne bo težko pridelati sortnega osmukanca.

2. HRANJENJE IN ODPREMA OSMUKANCA

Cvetni prah, nabran z osmukalniki, moramo čim bolje osušiti; za nekaj dni ga raz-

prostremo po gosti mreži, postavljeni v senčnem in suhem prostoru in na prepihu. Med sušenjem cvetni prah večkrat presejemo, in sicer najprej skozi redkejšo mrežo, na kateri ostanejo večje primesi, kot čebele, semena trav, cvetni listi in podobno, nato pa še skozi gostejšo, na kateri ostanejo še koški cvetnega prahu, prah pa izpade.

Osušeni in presejani cvetni prah hrani-mo in odpremljamo v polivinilastih vrečah. Do odpreme jih postavimo v temen prostor s kletno temperaturo. Seveda pa je najbolje nabrani cvetni prah čimprej odpremiti.

Opozarjamo čebelarje, da bomo cvetni prah osmukanec pri odkupu razvrščali po kakovosti, preveč vlažnega peloda pa sploh ne bomo odkupovali.

Cvetni prah osmukanec prevzemamo vsak dan, razen sobote, v našem skladišču v Ljubljani, Linhartova 49/a.

NOV PRIPOMOČEK ZA ČEBELARJE

Pri pregledovanju čebel in podobnih opravilih je eden osnovnih pripomočkov čebelarja kadirnik. Nekateri čebelarji pa v ta namen uporabljajo zvitke iz žakljevine, koščke trhlega lesa, drevesne gobe in druga priročna sredstva.

Pri uporabi ognja v čebelnjakih čebelarje spremlja stalni strah, in skrb, saj je že nekaj primerov, da so čebelnjaki goreli – tudi v letošnjem letu. Spominjam se svojega pokojnega očeta, ki je vedno, preden je zapustil čebelnjak, preveril, če je kadirnik ali zvitke iz jute ugasnjen. Vedno sta morala biti v kotu čebelnjaka na tleh – na zemlji.

Na zahodnem tržišču že vrsto let lahko kupimo razpršila – spreje, s katerimi si čebelarji pomagajo pri čebelarskih opravilih. Tuje spreje sem že videl v marsikaterem domačem čebelnjaku, uporabniki pa so bili zelo zadovoljni z njimi, predvsem pa z enostavno uporabo.

HP MEDEX ponuja našim čebelarjem podoben sprej – pripomoček. Imenuje se MAJA SPRAJ. Je plod domače ideje in znanja.

MAJA SPRAJ se dobi v 500 ml dozah in ni škodljiv za uporabnika niti za čebele in čebelje pridelke. Odobritev za izdelavo in uporabo je izdal Zavod za zdravstveno varstvo in Center za varstvo okolja Maribor.

Ne onesnažuje okolja – ta ugotovitev, natisnjena na dozah, je nekaj novega za našo tržno miselnost.

MAJA SPRAJ je naprodaj v naših poslovalnicah. Upamo, da boste tudi vi z njim zadovoljni.

Pospeševalna služba čebelarstva
BORIS SLAVEC